

OBSAH

PREDHOVOR	11
1 PRÁVNA ÚPRAVA BEZPEČNOSTI V CIVILNOM LETECTVE.....	13
1.1 MEDZINÁRODNÉ ORGANIZÁCIE V OBLASTI BEZPEČNOSTI CIVILNÉHO LETECTVA	13
1.1.1 Medzinárodná organizácia civilného letectva (ICAO)	13
1.1.2 EUROCONTROL	14
1.1.3 Agentúra Európskej únie pre bezpečnosť letectva (EASA)	15
1.1.4 Medzinárodné združenie leteckých dopravcov (IATA)	16
1.1.5 Európska konferencia civilného letectva (ECAC)	16
1.1.6 Európska sieť orgánov pre vyšetrovanie bezpečnosti civilného letectva (ENCASIA)	17
1.2 NÁRODNÉ INŠTITÚCIE V OBLASTI BEZPEČNOSTI LETECKEJ DOPRAVY SR.....	18
1.2.1 Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky	18
1.2.2 Dopravný úrad, Divízia civilného letectva	19
1.2.3 Letecký a námorný vyšetrovací útvar Ministerstva dopravy Slovenskej republiky	21
1.3 MEDZINÁRODNÉ PRÁVNE NORMY	22
1.3.1 Dohovor o medzinárodnom civilnom letectve (Chicagský dohovor)	22
1.3.2 ICAO Dokument 9859 – Safety Management Manual.....	28
1.3.3 ICAO Doc 9284 – Technical Instructions for the Safe Transport of Dangerous Goods by Air.....	28
1.4 NÁRODNÉ PRÁVNE NORMY	29
1.4.1 Zákon NR SR č. 143/1998 Z. z. o civilnom letectve (letecký zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov..	29
1.4.2 Letecké predpisy radu L.....	30
1.4.3 Národný bezpečnostný program civilného letectva SR	32
1.5 KONTROLNÉ OTÁZKY	33

2	ZÁKLADY PROBLEMATIKY BEZPEČNOSTI	35
2.1	VŠEOBECNÁ DEFINÍCIA BEZPEČNOSTI	35
2.2	HISTORICKÝ VÝVOJ BEZPEČNOSTI V LETECTVE.....	36
2.2.1	Bezpečnosť z pohľadu organizačnej kultúry.....	37
2.2.2	Bezpečnosť z technicko-prevádzkového pohľadu	38
2.3	STRATÉGIE BEZPEČNOSTNÉHO MANAŽMENTU	42
2.3.1	Reaktívna stratégia	43
2.3.2	Proaktívna stratégia	44
2.3.3	Prediktívna stratégia	44
2.4	BEZPEČNOSŤ AKO PROBLÉM MANAŽMENTU	45
2.4.1	Bezpečnosť ako nástroj na zvyšovanie produkcie.....	47
2.5	ZÁKLADNÉ STAVEBNÉ BLOKY ÚSPEŠNÉHO SAFETY MANAGEMENTU	50
2.5.1	Motivácia vrcholového manažmentu na zvyšovanie bezpečnosti	50
2.5.2	Just-culture.....	50
2.5.3	Kontinuálne monitorovanie bezpečnosti	51
2.5.4	Vyšetrovanie bezpečnostných zlyhaní.....	51
2.5.5	Zdieľanie skúseností	52
2.5.6	Zavedenie bezpečnostných školení	52
2.5.7	Implementácia štandardizovaných postupov	52
2.5.8	Snaha o neustále zlepšovanie	53
2.6	KONTROLNÉ OTÁZKY	54
3	IDENTIFIKÁCIA NEBEZPEČENSTIEV	55
3.1	VŠEOBECNÁ DEFINÍCIA NEBEZPEČENSTVA	55
3.2	ZÁKLADNÁ TAXONÓMIA NEBEZPEČENSTIEV	56
3.2.1	Prírodné nebezpečenstvá	57
3.2.2	Technické nebezpečenstvá	59
3.2.3	Organizačné nebezpečenstvá	60
3.2.4	Nebezpečenstvá vyplývajúce z ľudského faktora	61
3.2.5	Príklady nebezpečenstiev podľa typu organizácie.....	63
3.3	IDENTIFIKÁCIA NEBEZPEČENSTVA	65
3.3.1	Zdroje identifikácie nebezpečenstva	65

3.4	MANAŽMENT NEBEZPEČENSTVA	67
3.4.1	Dokumentácia nebezpečenstva	69
3.5	KONTROLNÉ OTÁZKY	70
4	MANAŽMENT RIZÍK	71
4.1	VŠEOBECNÁ DEFINÍCIA RIZIKA	71
4.2	PRAVDEPODOBNOSŤ RIZIKA.....	72
4.3	ZÁVAŽNOSŤ RIZIKA.....	75
4.4	HODNOTENIE RIZIKA.....	77
4.5	ZMIERŇOVANIE RIZIKA	80
4.5.1	Stratégie na zmiernovanie rizika.....	81
4.5.2	Faktory ovplyvňujúce zmiernovanie rizík	82
4.6	PROCES MANAŽMENTU RIZÍK	83
4.6.1	Metóda ALARP	84
4.6.2	Riziká a ich dôsledky z pohľadu nákladov	86
4.7	KONTROLNÉ OTÁZKY	88
5	MODELY NA ZISŤOVANIE PRÍČIN NEHÔD A INCIDENTOV	89
5.1	ZÁKLADNÉ POJMY	90
5.1.1	Obranné vrstvy.....	90
5.1.2	Chyby a porušenia	91
5.2	JEDNODUCHÝ LINEÁRNY MODEL	94
5.2.1	Ďalšie modely založené na Domino modeli	95
5.3	REASONOV MODEL	97
5.4	SHELL MODEL	98
5.4.1	Interakcie jednotlivých komponentov SHELL modelu	99
5.5	5M MODEL	101
5.6	HFACS	103
5.6.1	Štruktúra HFACS	103
5.7	HEART MODEL	106
5.7.1	Metodika HEART	107
5.8	ĎALŠIE MODELY ZISŤOVANIA PRÍČIN NEHÔD	108
5.8.1	CREAM model	108
5.8.2	FRAM model	109

5.8.3	STAMP model	109
5.8.4	Hierarchický socio-technologický model	109
5.8.5	THERP model	111
5.8.6	ECF model	112
5.8.7	WBA	113
5.9	KONTROLNÉ OTÁZKY	114
6	CVIČENIA A ÚLOHY	115
	CVIČENIE 1 - IDENTIFIKÁCIA NEBEZPEČENSTVA	115
	CVIČENIE 2 - MANAŽMENT RIZÍK	117
	CVIČENIE 3 - ĽUDSKÉ ZLYHANIA	119
	CVIČENIE 4 - OBRANNÉ VRSTVY	120
	ZÁVER.....	121
	ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY.....	123